

سڪڻ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

استاد جا 3 حق، قسط پهرين

12 جون 2025

سڪڻ سيڪارڻ جي حلقن جو جدول

(1): مختلف موضوعن تي مختصر بيان: 5 منت (2): دُعا ياد ڪرڻ: 5 منت
 (3): جائزو: 5 منت. ڪُل دورانينو: 15 منت اڄ جي سڪڻ سيڪارڻ جي حلقن
 ۾ استاد جا 3 حق، قسط اول، سيڪاريا ويندا ۽ آبِ زم زم پيئڻ وقت جي
 دعا ياد ڪرائي ويندي. ۽ آخر ۾ نيڪ اعمالن جي رسالي مان اجتماعي
 جائزو به ورتو ويندو. **إِنْ شَاءَ اللهُ الْكَرِيمُ!**

دُرُودِ شَرِيفِ جِي فَضِيلَت

آخري نبي، رسولِ هاشمي **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جو فرمان آهي: فرض حج ڪريو!
 بيشڪ ان جو اجر 20 غزُون (جنگين) ۾ شرڪت ڪرڻ کان وڌيڪ آهي ۽
 مون تي هڪ ڀيرو درود پاڪ پڙهڻ ان جي برابر آهي.¹

صَلُّوْا عَلَيَّ الْحَبِيبِ! صَلَّى اللهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

استاد جا 3 حق، قسط پهرين

ترجمو ڪنزالعرفان: اي ايمان وارو!
 الله ۽ ان جي رسول جي بارگهه ۾
 حاضر ٿيو، جڏهن اهي اوهان کي ان
 ڪم لاءِ گهرائين جيڪو اوهان کي
 زندگي عطا ڪري ٿو.

**يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ
 إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ**

(پاره:9، الانفال:24)

نبي ڪريم، رؤوف الرحيم **صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ** جيڪي ڪائنات جا مُعلم (استاد)

¹... مسند الفردوس، جلد:2، صفحہ:130، حديث:2662-

آهن، سڄي مخلوق جا استاد آهن، هن آيتِ ڪريم ۾ پاڻ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ جو هڪ حق بيان ڪيو ويو آهي ته اي ايمان وارو...!! محبوب صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ توهان کي جڏهن به سڏين، سڀ ڪم ڇڏي فوراً خدمتِ اقدس ۾ حاضر ٿي وڃو...!! ڇو ته پاڻ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ قرآن ڪريم سيڪاري، علمِ دين پڙهائي توهان جي رُوح کي زندگي بخشڻ وارا آهن.¹

فرمانِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ

پياري آقا، مڪي مدني مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: علمِ سڪو ۽ علمِ جي لاءِ ادب ۽ احترام سڪو، جنهن توهان کي علمِ سيڪاريو، ان جي سامهون عاجزي اختيار ڪريو.²

استاد جا 3 حق

پيارا اسلامي ڀائرو! چوندا آهن: استاد بادشاهه ناهي هوندو، پر بادشاهه بڻائي ڇڏيندو آهي. ان ۾ ڪو شڪ ناهي ته استاد جا شاگرد تي بيشمار احسان هوندا آهن. ان ڪري استاد جا حق به تمام گهڻا آهن. اڄ اسان استاد جا 3 حق سڪڻ جي سعادت حاصل ڪنداسين.

پهريون حق: فرمانبرداري ڪرڻ

وضاحت: علماءِ ڪرام فرمائن ٿا: ڏيئي استاد، نائبِ مصطفيٰ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ آهي.³ تنهنڪري شريعت جي دائري ۾ رهندي ان جي هر جائز ڳالهه مڃڻ

¹...تفسير نعيمى، پارہ: 9، سورہ انفال، زير آيت: 24، جلد: 9، صفحہ: 257/258، ملتقطاً۔

²...معجم اوسط، جلد: 4، صفحہ: 342۔ حديث: 6184۔

³...فتاوى رضويه، جلد: 24، صفحہ: 413، بتغير قليل۔

ضروري آهي. ان جي برڪت سان ۽ علم ۾ ترقي ملندي آهي ۽ علم جو نور دل ۾ لهندو آهي ۽ دنيا ۽ آخرت ۾ علم جون برڪتون نصيب ٿينديون آهن. تنهنڪري شاگرد چاهي ڪيترو به وڏو ٿي وڃي، ان تي لازم آهي ته پنهنجي استاد صاحب جو ادب ڪندو رهي، استاد صاحب جڏهن به حڪم ڏئي، فوراً ان جي تعميل ڪري، پنهنجي عقل جا گهوڙا نه ڊوڙائي. اڄڪلهه ڪجهه شاگرد استاد سان بدگمان ٿي ويندا آهن، جيڪڏهن چار اکر پڙهي وٺن ته پاڻ کي وڏو علامه فهاڻ سمجهڻ لڳندا آهن، خوشفهمي جو شڪار ٿي استاد صاحب جي نافرمانِي ڪرڻ لڳندا آهن، ڪڏهن ڪڏهن بُري صحبت بُرو اثر ڪندي آهي ۽ سٺي فرمانبردار شاگرد کي نافرمان بڻائي ڇڏيندي آهي. ياد رکو! استاد جي نافرمانِي نحوست ئي آڻيندي آهي. تنهنڪري هر وقت استاد جا فرمانبردار ئي رهو. ها! جيڪڏهن خدانخواستہ استاد ڪو شريعت جي خلاف حڪم ڏئي ته ادب جي دائري ۾ رهندي معذرت ڪري وٺو!

بيو حق: ادب ۽ احترام ڪرڻ

وضاحت: مثال طور ۽ استاد صاحب جي اڳيان نه هلڻ ۽ سندن جاءِ تي نه ويهڻ ۽ سندن سامهون نظرون جهڪائي رکڻ ۽ کانئن پهرين گفتگو شروع نه ڪرڻ ۽ سندن هٿ چمڻ ۽ ساڻن مذاق مسخري نه ڪرڻ ۽ سندن سامهون لهجو نرم ۽ آواز هيٺ رکڻ ۽ سندن برابر نه ويهڻ ۽ استاد صاحب سان گڏ ماني ڪاڻڻ جي سعادت ملي ته کانئن پهرين ماني شروع نه ڪرڻ. مطلب ته: شريعت جي دائري ۾ رهندي استاد جي هر طرح تعظيم ڪرڻ ضروري آهي. استاد جي بي ادبي دنيا ۽ آخرت ۾ رسوائِي جو سبب آهي ۽ استاد جو ادب پنهنجي جهانن جي پلائي آهي.

ٽيون حق: استاد صاحب ڏانهن توجهه رکڻ

وضاحت: استاد صاحب پڙهائي رهيو هجي ته سندن ﴿﴾ هر ڳالهه کي ڌيان سان ٻڌي ﴿﴾ سمجهڻ جي ڪوشش ڪري ﴿﴾ ٿي سگهي ته لکي وٺي ﴿﴾ جيڪڏهن ڪا ڳالهه سمجهه ۾ نه اچي رهي هجي ته ادب جو لحاظ رکندي استاد صاحب کي عرض ڪري، سبق دوران بي توجهي اختيار نه ڪري مثال طور: ﴿﴾ گفتگو ڪرڻ ﴿﴾ اشارا ڪرڻ ﴿﴾ موبائل ۾ لڳل رهڻ ﴿﴾ کائيندي، پيئندي رهڻ ﴿﴾ آڱرين سان کيڏندي رهڻ وغيره علم جي برڪتن کان محروم ڪري سگهي ٿو.

دهرائي

استاد جا هي ٽي حق آهن، ذهن ۾ ويهاري ڇڏيو! (1): فرمانبرداري ڪرڻ (2): ادب ۽ احترام ڪرڻ (3): استاد صاحب ڏانهن توجهه رکڻ.

سڪڻ سيڪارڻ جي حلقن ۾ ياد ڪرائي ويندڙ دُعا

آب زم زم پيئڻ وقت جي دُعا

اللَّهُمَّ اسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقًا وَاسْعَاءَ شِفَاءٍ مِّنْ كُلِّ دَاءٍ

ترجمو: اي الله! مان توکان نفعي واري علم جو، رزق جي ڪشادگي جو ۽ هر بيماري کان شفا جو سوال ڪريان ٿو.¹

¹...مستدرک، ڪتاب المناسڪ، باب ماء زم زم لما شرب له، جلد:2، صفحہ:132، حديث:1782، مدنی پنج

سورۃ، صفحہ:214-

سرڪارِ مدينه، راحتِ قلب و سينه صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرمايو: آبِ زمرِ زمِ جنهن ڪم جي لاءِ پيتو وڃي (ڪارآمد آهي) ﴿﴾ جيڪڏهن تون ان کي پيئڻ وقت شفا طلب ڪندين ته الله پاڪ شفا عطا فرمائيندو ﴿﴾ جيڪڏهن پناه گهريندين ته الله پاڪ پناه عطا فرمائيندو ﴿﴾ ۽ جيڪڏهن تون ان کي (فقط) سيراب ٿيڻ (اڃ لاهڻ) جي غرض سان پيئندين ته الله پاڪ تنهنجي اڃ لاهي ڇڏيندو.¹

اجتماعي جائزي جو طريقو (72 نيك اعمال)

روزانه 56 نيك اعمال

- (1) سنيون سنيون نيتون ڪيئون؟ (2): پنج ئي نمازون باجماعت ادا ڪيئون؟ (3): هر نماز کان اڳ نماز جي دعوت ڏني؟ (4): رات جو سورة المُلڪ پڙهي يا ٻڌي ڇڏي؟ (5): هر نماز کان پوءِ آية الكرسي، تسبيح فاطمه، سورة الاخلاص پڙهي؟ (6): ڪنز الايمان مان 3 آيتون يا صراط الجنان مان 2 صفحا ترجمي ۽ تفسير سان گڏ پڙهي يا ٻڌي ڇڏيا؟ (7): شجري جا ورد پڙهيا؟ (8): 313 پيرا درود شريف پڙهيو؟ (9): اکين کي گناهن کان بچايو؟ (10): ڪنن کي گناهن کان بچايو؟ (11): فضول نظر کان بچندي نظرون هيٺ رکيون؟ (12): 12 منت مڪتبه المدينه جو اصلاحي ڪتاب پڙهيو؟ (13): اذان ۽ اقامت جو جواب ڏنو؟ (14): غصي جو علاج ڪيو؟ (15): پنهنجو جائزو ورتو؟ (16): پنهنجي نگران جي اطاعت ڪئي؟ (17): ”اوهان“ ۽ ”جي“ چئي ڳالهه ڪئي؟ (18): مدرسة المدينه بالغان ۾ پڙهيو يا پڙهيو؟ (19): عشاء جي جماعت کان ٻن ڪلاڪن ۾ گهر پهچي وياسين؟ (20): 2 ڪلاڪ ديني ڪمن تي خرچ ڪيا؟ (21): فجر جي لاءِ جاڳايو؟

¹ ... مستدرک، ڪتاب المناسڪ، باب ماء زم زم لما شرب له، جلد: 2، صفحہ: 132، حديث: 1782، مدني پنج سورة، صفحہ: 214۔

- (22): ٻين جي گهرن ۾ جهاتي پائڻ کان بچيائين؟ (23): گهر ۾ درس ٿيو؟
 (24): مسجد ۾ درس ڏنو يا ٻڌو؟ (25): سنت مطابق لباس پاتو؟ (26): زلفون
 رکڻ جي سنت تي عمل آهي؟ (27): هڪ منٽ ڏاڙهي آهي؟ (28): گناه ٿيڻ
 جي صورت ۾ فوراً توبه ڪئي؟ (29): سنت مطابق کاڌو کاڌو؟
 (30): مسلمانن کي سلام ڪيو؟ (31): ڪجهه نه ڪجهه سنتن تي عمل ڪيو؟
 (32): ظهر جون سنتون قبله فرضن کان اڳ ادا ڪيون؟ (33): تهجد يا صلوة
 الليل پڙهي؟ (34): اوائين يا اشراق ۽ چاشت پڙهي؟ (35): عصر يا عشاء
 جون سنتون قبله پڙهيون؟ (36): 12 ديني ڪمن مان هڪ ديني ڪم جي
 ترغيب ڏياري؟ (37): ٻين کان گهري شيون ته استعمال نه ڪيون؟
 (38): ڪوڙ، غيبت ۽ چغلي کان بچيائين؟ (39): ڪجهه نه ڪجهه وقت مدني
 چينل ڏنو؟ (40): ذاتي دوستي ته نه ڪئي؟ (41): وقت تي قرض ادا ڪري
 ڇڏيو؟ (42): عاجزي جا اهڙا لفظ ته نه ڳالهيا جن جي تائيد دل نه ڪري؟
 (43): صفائي ۽ سليقي جو خيال رکيو؟ (44): مسلمانن جي عيبن جي پرده
 پوشي ڪئي؟ (45): فجر کان پوءِ تفسير ٻڌڻ/ٻڌائڻ جي حلقي ۾ شرڪت
 ڪئي؟ (46): ڪجهه نه ڪجهه جائز ڪم کان اڳ بسم الله پڙهي؟
 (47): چوڪ درس ڏنو يا ٻڌو؟ (48): والدين ۽ پير و مرشد کي ايصالِ ثواب
 ڪيو؟ (49): اسراف کان بچيائين؟ (50): تريفڪ جي قانونن جي پابندي
 ڪئي؟ (51): تنظيمي طريقي ڪار مطابق مسئلو حل ڪيو؟ (52): زبان جي
 گناهن کان بچيائين؟ (53): فضول ڳالهين کان بچيائين؟ (54): مذاق،
 مسخري، طعني، دل آزاري ۽ قهقهي هڻڻ کان بچيائين؟ (55): عمامه
 شريف ٻڌو؟ (56): ماءُ پيءُ جو ادب ڪيو؟

قفلِ مدينه ڪارڪردگي

❖ لکي گفتگو 12 پيرا ❖ اشاري سان گفتگو 12 پيرا ❖ نظرون هيٺ
 ڪري گفتگو 12 پيرا.

هفتيوار 9 نڪ اعمال

(57) اسلامي پيئرن جي هفتيوار اجتماع ۾ ڪنهن نه ڪنهن اسلامي پيٽ
 کي گهران موڪليو؟ (58): هفتيوار مدني مذاڪرو ڏنو يا ٻڌو؟
 (59): هفتيوار اجتماع ۾ اول کان آخر تائين شرڪت ٿي؟ (60): موڪل
 واري ڏينهن اعتكاف ڪيو؟ (61): مريض يا ڏکويل جي عيادت يا
 غمخواري ۽ ڪنهن جي انتقال تي تعزيت ڪئي؟ (62): هفتي ۾ ڪنهن به
 ڏينهن روزو رکيو؟ (63): هفتيوار رسالو پڙهيو يا ٻڌو؟ (64): علائقائي
 دورو ڪيو؟ (65): پهرين ايندڙ ۽ هاڻي نه ايندڙ اسلامي پاءُ کي ديني ماحول
 سان وابسته ڪيو؟